

Miljö- och energidepartement

Via e-post:
m.registrator@regeringskansliet.se

Datum
2015-10-12

Ert dnr
M2015/1539/S

Vårt dnr
2015/146

Beträffande remiss av betänkandet vägar till ett effektivare miljöarbete (SOU 2015:43)

Näringslivets Regelnämnd NNR har erhållit de aktuella förslaget på remiss och önskar att lämna följande synpunkter.

I det aktuella betänkandet görs en bred genomgång av de olika myndigheterna som är verksamma inom miljöområdet, styrningen av dessa från regeringskansliet samt hur de olika myndigheternas roller förhåller sig till varandra. I remissmissivet påtalas att regeringen endast önskar synpunkter på utpekade delar. NNR finner att utredningen presenterat ett väldigt intressant betänkande som berör viktiga frågor och mot denna bakgrund ser vi ingen anledning till att avgränsa våra synpunkter till de avsnitt som Miljödepartementet hänvisar till i missivet. Vi menar att betänkandet ger en tydlig bild av omfattande problem inom ramen för miljöområdet och det talar snarare enligt NNR för att betänkandet bör föranleda en seriös diskussion om lämpliga åtgärder för att i slutändan öka effektivitet i systemet.

I olika undersökningar som genomförs angående vilka regelverk som företagare anser vara mest tidskrävande och kostsamma att hantera kommer miljöbalken med dess stora mängd följdförfattningar alltid bland de tre topplaceringarna. NNR finner därför att det vore vällovligt med åtgärder som kan förenkla och effektivisera regelverken som här berörda myndigheter hanterar på olika sätt. I kapitel tre ges en framställning från ett generellt forskningsperspektiv angående utvecklingen runt om i världen om styrningen av myndigheter. NNR finner det intressant att det lyfts fram att miljöområdet kännetecknas av en hög grad av komplexitet. Myndighetsstrukturen med diffusa avgränsningar mellan myndigheterna och som sedan tillsammans ska hantera ett komplext och otydligt regelverk gör sannolikt systemet väldigt ineffektivt.

I utredningen ges förutom en bra genomgång av problembilden med avseende på styrningen återfinns även en del konkreta förslag. Ett sådant gäller själva prövningen, men frågan är om det är organisationen eller lagstiftningen som är problemet. NNR tror att det är en synnerligen dålig kombination som sammantaget medverkar till de utdragna och kostsamma processerna.

Berörda myndigheter med oklara avgränsningar mellan sig - som tydligt redovisas betänkandet – bevakar sina intressen i prövningen och därmed försvinner helhetssynen. Åtgärder har vidtagits för att reformera prövningssystemet och det är därför inte givet att i den här speciella kontexten att en centraliserad form prövning skulle kunna lösa den breda problembilden. På området har Sverige t.ex. gått mycket längre än vad som följer av unionens s.k. MKB-direktiv, vilket på ett högst väsentligt sätt medverkar till långa handläggningstider och fokus riktas därför även till ärenden av mindre betydelse (se vidare förslag från SNV 2015 angående KKB direktivet). För att reellt kunna reformera prövningssystemet måste det enligt NNR anslås en bred systemansats som omfattar själva innehållet i lagstiftningen som såväl själva prövningsorganisationen.

I frågan om tillsyn är det en fråga som ofta kritiserar inom miljöområdet av företag. Här finns det problem med att det debiteras avgifter utan att det finns någon form av motprestation. Företag påtalar ofta även att kompetensen hos inspektörerna behöver stärkas och därmed kan behovet av tillgången till vägledning inom systemet behöva utökas.

Beträffande frågan om vattenförvaltning känns det väldigt angeläget att se över de myndigheter som har befogenheter inom området. Utredningen lyfter fram att det finns problem med ansvaret inom området. NNR finner det mycket angeläget att oavsett vilka myndigheter som kommer hantera frågan i framtiden måste det involvera berörda näringsidkare i mycket större utsträckning i processerna. Lagstiftningen måste få större inslag av proportionalitet med tanke på att idag är det närmast en form av stelbent digital tillämpning där myndigheteten undviker att grundligt bevisa det reella behovet och berörda får istället sedan under prövningen av åtgärder påtala det olämpliga med för långtgående förslag. Till denna kontext finns det problem med att ersättningsreglerna för miljöbalken kringgås genom att vid bildandet av vattenskyddsområden återopas istället lagen om kemiska produkter. I likhet med vad som gäller för prövningen anser vi att det måste till en bred systemansats för att öka rättssäkerheten och få till mer proportionella åtgärder.

NNR finner att utredningen pekar på tydliga problem inom miljöområdet som förtjänar en stor tort portion av ödmjukhet och att det politiska systemet istället därför bör genomföra fler utredningar av aktuellt slag för att öka effektiviteten. Vi ser gärna därför att regeringen går vidare med betänkandet som grund med en brett anslag av lämpliga åtgärder för att komma åt problemen.

Näringslivets Regelnämnd

Tomas Lööv